

MINERVA

Diară literară, beletristică și de distracțiune.

Apare în 1 (13) și 15 (27)
a fie-cărei luni.

Proprietar, editor și redactor responsabil:
George Curteanu.

Prețului: pe an 4 fl., pe 1/2 an 2 fl., pe 1/4 1 fl.
Pentru România și străinătate: Pe an 10 fr.
Prețul e a se solvi înainte.

Scrisori literare.

V.

Subitul meu!

Până a nu-ți descoperi înaintea neamului românesc iubirea și naționalismul ce bate în sinul tău, și-ai făcut o iconă vie despre toate lucrurile ce ținnic te înconjoară. Am urmărit acordurile lirei tale și am observat cu câtă desmerdere cânti unei inimi pre care o iubesci și pre care asemenea lui Dante o-ai așeză în roza divină.

Am pus în prosă toate sentimentele inimei tale și în formă de imnuri și le comunic, ca să-ți concentrezi ideile cuprindându în unu singuru cântu totu ceea-ce voesci a cânta în mii de versuri.

Iată cuprinsul drăgălașelor tale idei față cu cea nevinovată ființă, pre care tu o ridici la nemurire:

Imnuri în prosă.

I.

Mirtulă semnul imoralității nu vreu să-l văd depus pe fruntea ta senină. Și nici de sub a tale gene nu vreu să văd stinsu farmecul și atrăgătorul luciu al frumoșilor tăi diamanți. Nu vreu să văd în viață-mi nici de pre rumena ta frunte dispărută strălucirea bunătății și neasemănata-ți frumseță. Dar nu doreșu să văd nici surisul tău dulce trecut în amortire — și nici rumenele tale buzișore lipsite de dulceață, de farmec și trandafir.

II.

Așu vrea însă ca seninul frunții tale să-l încununu cu laurii nemuririi, și o vecinie să desmerdu cu sêrutul meu farmecul ploapelor tale și, neincetată se văd lucind pe fața ta drăgălașă, dulceața vieții, iar cu surisul tău să încânti și să desmerdi sufletul meu, care te însoțesc după cum zorile dimineții însoțesc resărirea sôrelui. De pre buzele tale

doreșu să aud în eternă tainice cuvinte de nevinovată dragoste — și în momente de fericire se pui pe tremurătoarele mele buze, dulceața, farmecul și trandafirul ce din prisosință ca o mirismă negrăită sunt puse de D-șeu pre buzele tale.

III.

Gusta-vomă împreună numai atunci din îmbelșugările iubirii, când ea o adiere dulce de vântu privirilor noastre străbătându în sufletul nostru voru grăi în o clipă de timp. totu ce aru putea rosti limba noastră în o viață întreagă. Me lasă dar să te privesc și tu pre mine me privesce. Și în momentul în care sôrtea ne desparte, treci cu gândirea prin valurile aerului și mângându-me, îmbrătoșază ca un zefir suferința mea, în singurătatea la care sum osândită lipsindu-mi tu!!

IV.

Dorul meu simțindă aprôpe de densusul dulcea ta gândire, va îmboboci ca trandafir în plăcuta primăvară și blândeii tale gândiri îi va răspunde cuvinte nepricepute de alți muritori și te va îmbrătoșa cu brațe nevedute; iar tu atunci suspinându șoptesc-mi numele, fără ca auzul străinului să străbată în internul sufletului tău și fără ca să simțască palpitările inimei tale înduioșate. Căci si eu neincetată scaldă în apele cristaline ale dragostei numele și chipul tău!!

Atunci când sôrele apune: când amurgul să ivesce și când în misterul nopții ceresele steluțe se ivesc pe bolta azurie privesce cu ochi gânditori, steluță de steluță și adu-ți aminte că pe câte stele sunt, atâtea larime versă eu în ascernutul meu. Ca să me mângai numai așa vei pută dacă vei descoperi fie-cărei steluțe cuvintele ce mi-ai șis: **te iubesc!** Atunci îți voru răspunde ție trufașul măgheran și măiestrica lilie alătura cu miriadele de stele: Dormi în pace inimă fericită.

VI.

Lungi, obositoare și pline de torturi suntă ceasurile în care îmi lipseseră tu mie. Sufletulă și gândulă meu nu suntă atunci în stare a se mângăia împrimutată. Și deși iubitulă, frumosulă și dragălașulă tēu chipă e pururea înaintea mea, de rațele formecătoare ale mării tale se topesce inima mea. Ah! și în acelea mominte așu vrea să fiu adusă de puteri nevedute înaintea ochiloră tei, ca să depună pre ei o scrutare, iar tu redămându-ți fruntea pre brațulă meu să-mi șopteseră cuvintele ce mereu bată la pōrta sufletulă meu: te iubescă precum pre nimen'amă iubită!!

VII.

Eși-vomă în câmpulă vāratieșă și din frumșețā floriloră îți voiū împleți cununa cea mai frumōsă ce au vĕdutu când-va muritorii și o voiū împodobii cu spice de grāu și o voiū preserā cu sĕrutulă meu, iar pre sinulă teu voiū pune tainica dar multă grăitōrea: *Nu me uita!!* Eu nu ceră dela tine din ce tu nu-mi poți da! Dă-mi tu iubirea ta!!

VIII.

Noblețā ta nu vreu s'o vĕdū îngāduratā. Statornicii în iubire sĕ oprimă furtunele vieței ce potū sĕ ne ajungă și sĕ împrāsciemă norii amenințātori după cum intristarea sĕ desparte de sinulă nostru atunci, când dorindu-ne, fără de veste ne întâlhimă. Cugetă atunci, că după cum mlădiōsā vițā de vie cu fibre subțirele și cu frunze fragede nisuesce a ajunge și nopte vĕrfulă parulă pusă de mână omenescă chiar așa înșoțeseră și eu cu avĕntulă cugetulă meu dragălașā ta ființā — dorindū a o îmbrāțōșā...!!

IX.

E greu când iarna sĕ apropie; e greu când cerșitorulă nu are agonisālă din care sĕ trăiascā. E nemilosū gerulă pentru viorica ce se topesce, ea și pentru crinulă care lipsitū de frumșețā se încovōie sub greutatea zăpadei. N'au florile nici frumșețā, nici mirosū... sĕrmanele, vitrega iarnă e aprōpe sĕ le fure viețā. Așa și noi muritorii — cerșitori remānemă la pragulă bătrānețeloră nōstre, aseptāndū mila și compātimirea fineriloră. Incovāiatā sĕ simte și inima atinsă de nefericire în momentulă în care dulcea credințā, vecinica speranțā și fugătōrea iubire disparū — disparū ca visulă din sufletulă ce le-a cultivatū cu gingășie și blāndețā. O, nu lāsa, ca din sinulă nostru se dispară anghira credinței, speranței și a iubirei.

X.

În codrii deși s'audă cāntece și ciripiri de pāserele, care străbātāndū la inima muritoriloră le facū viețā dulce și le înșeninēzā simțirile. Sub umbra ar-

boriloră stufoși stā pānditōre fiara sĕlbatică, aseptāndū sĕ-i cadă în ghiarā prada doritā. Pānă și pāingimulă vĕneză în pāinginișulă lui întinsū în crăci de arbori, după neodichnitele museuțe. Veđi colo în coliba dela marginea codrului cum plānge în leagānū ună mică copilū — de dorulă mamei sale. Nu tresari, la aceștea contrase din lume? Trecu preste tōte... și-ți descoperū, că asemenea copilulă plānge inima mea coplesită de povara — totuși dulce și ușorā a dorulă teu. Și ea înșoțitū de ună murmură de ape multă se ridică în sufletulă meu iubirea purtatā pe aripile dorulă și punĕndu-se în preajma visātoriloră tei ochi, le aratā adānca rană ce pōrtā pentru tine inima mea. O, spune-mi dacā scii: Ce e iubirea și cu ce se pōte iubirea alina!?

Am culesū, iubitulă meu, ghirlanda simțeminteloră tale, cređĕndū că în celea deșce tablouri am intrupatū în de-ajunsū iubirea sufletulă teu. E departe de mine cugetulă ca să dicū cuvinte desaprobātōre la adresa iubirei tale. Iti dicū numai, cāntă cu cumpĕtū și fără sĕ-ți rānesci inima sau sĕ-ți întuneci mintea. Leagă duioșia inimiei de seninulă minței tale, apoi cāntă poete, cāntă cu dorū.

Salutare!

Preotulă Macaveiu.

Ți-aducă aminte?

*Ți-aducă aminte, cum atunci
Când tu-mi jurai iubire,
La fagulă mândru dintre lunci
Plāngeam de fericire.*

*Dar tēmă 'n sufletū am avutū,
Că tu la despărțire
Vei pune vĕltū preste trecutū
Lāsāndu-me 'n măchnire.*

*De-atunci unū anū însĕ trecū
Și vĕdū cu ce plăcere
Me bucură eu, te bucuri tu,
De-a nōstră revedere.*

Spinoși 1892.

Iustina Hadși.

Pecate domnesci.

— *Novelă originală.* —

de

T. Simtioni.

(Urmare și fine).

Umbra eșindă din castelul trecu chiar pre locul, unde mai înainte fusese ascunși cei doi necunoscuți și neobservându-i eși din castelul cu precauțiune, iar odată ce se vedy la largu incepu să alerge prin satul.

Cei ascunși părăsiră și ei locurile lor și eșiră din castelul totu p'acolo, pre unde eșise umbra cea nocturnă.

— Deocamdată nu o urmărim, o lăsăm să se-și sfirșescă afacerea și îi vom ține calea numai când se va reîntorce — duse iarăși unul dintre ei — trebuie să fim însu cu mare grijă, ca să nu ne scape din vedere și să se reîntorcă pe altă parte.

Acestea duse, ei se puseră la pândă.

În satul, precum am dăsu, domnia linisce, căci locuitorii dormiau cu toții. Numai Moșu Marinu încă nu se dăduse repausului, ei ședea la masă povestindu cu Inocențiu, carele în locu se plece preste nopte cu poștalionulă rămase la densusul.

Umbra cea nocturnă alergase în puteri până aci și intrându în lăuntru, își aruncă mantaua cea neșră, lăsându-se a fi cunoscută.

Ea nu era alta decât Augusta, care venise să-și mai iee odată ultimul adio dela Inocențiu.

— Ah! scumpă Augusto, la ce pericole te-ai espusu pentru mine; ceea-ce ai făcutu de astă-dată îmi probeză prea multu, că tu sacrifici totul pentru amorul nostru — duse Inocențiu, aședându-o la masă lângă densusul.

— Nu am făcutu decât ceea-ce fiesce-care ființă, ce simte ca mine, o face pentru acela ce-lu iubesc. Dar noi nu vom ave multu timp de perdutu, eu trebuie în curând să me reîntorc, căci ar fi vai și amară, dacă cine-va ar observă această aventură nocturnă.

— Ei bine, draga mea, spune-mi în grabă ce ai a-mi spune.

— Află, că contele scie despre secretul nostru și, durere, elu este cu totul în contra ta. Cunosci insulta, ce și-o plănuiise elu asupra ta, de care însu te-am scăpatu trimițându-ți epistola, care și-a adus-o acestu bunu bătrân. Ei bine, dacă în acestu timp am părăsitu casa părintescă, a fostu numai dorința de a-ți dice încă unu lungu adio și a te revede încă odată. Eu voi luptă în continuu, ca să recăștig simpatia tatălui meu petru tine, voi întrebuiță tote mij-

locele pentru a-mi pute indeplini jurămintele, ce și le-am făcutu cu inima curată, fi dar și de aci înainte acela, care ai fostu până acuma pentru mine, promite-mi, că nu me vei uită și asta me va întări, ca să întempin or-ce nenorociri.

— Îți juru în fața D-șului meu, că voi trăi pre astă lume numai pentru tine, — răspuse Inocențiu cuprindându în brațe talia adorarei sale și depunându-i pe frunte înfocate șerutări.

În starea acesta petrecură nenorociri amorezați câte-va momente dulei, în urma cărora Augusta se ridică să plece.

Să îmbracă iarăși cu mantaua, cu care venise și dicându încă unu adio adoratului ei părăsi casa lui Moșu Marinu.

Inocențiu se rugă de ea, să-lu lase, ca să o însoțescă, însă Augusta nu se învoi de locu.

Timera copilă cufundată în cugetele ei adencei, cari o preocupau, nici nu luă în samă pericolul, în care se afla, fiind singură în mieđu de nopte și-și continuă calea înainte.

Când însu se depărtase la o ore-care distanță de casa lui Moșu Marinu se pomeni numai deodată, că o mână puternică îi apasă unerul și următoarele cuvinte îi răsuna la urechiă:

„Nenorocito, ce ai făcutu! Cum ai avută cutezanța, să părăsesci castelul în timpul noștei!“

Augusta recunoscu vocea tatălui său, — căci cei doi omeni misterioși nu erau decât elu și servitorul său Ianoșu — și scoțându unu țipetu puternicu de spaimă căđu la pământu fără de simțire.

— Ianoșu, transportă pe această nenorocită în odaia ei de dormitu, dar vești a nu fi observatu de nime, căci eu me voi duce să ceru socotelă acelu miserabilu de Marinu, ca să-mi spună cu ce îndrăsnelă să face elu gazda unor omeni ușurateci.

Ianoșu transportă corpul neînsufletitu alu Augustei în castelul, iar contele plecă cătră locuința lui Moșu Marinu.

Inocențiu, după ce se depărtă Augusta eșise dimpreună cu Marinu și cu flăcăulă, care îi aduse coferul de la stația poștalionului, să pândescă, ca la casu, dacă i se va întemplă ceva, să potă sări într'ajutoru.

Ei aușiră vocea puternică a contelui și o recuseră, asemenea aușiră și țipetul Augustei.

— Suntem în periculu domnișorule — duse Moșu Marinu, — ce o să ne facem șeracli de noi.

— N'avea nici o tēmă, Moșu Marine, ascundeți-mi la momentu coferul și stingeți lampa, făcându-ve că dormiți, iar eu me voi duce dela D-vostră aiea, ca să nu me afle, la casu că-i va veni pofta să me caute. Dacă însu ve-ți fi întrebați să tăgăduiți și să-i

spuneți, că ați dormit de cum a înserat, căci așa veți pute ușor scăpa.

Planul lui Inocențiu fu pe dată executat.

Moșu Marinu d'abia se aședase în pat și contele bătă la feréstră. La întâia bătătură Marinu se prefăcū că dörme și numai mai târziu întrebă, că cine-lu scölä în puterea nopței.

— Eu te scölä — se răsti contele — haide numai iute deschide-mi, căci voiu să întru înlăuntru.

Ușa i se deschise și contele intră plinu de furiă în casa lui Marinu.

Începū să-lu întrebe în felu și chipu ca să afle ceea-ce căuta, însă totodată se feria de a-i spune pentru ce venise, temându-se d'a nu trădă elu singurū cele petrecute în nöptea aceea.

Marinu nu spuse contelui mai multă, decâtū că elu se culcase de cu séră și nu scie să se fi întemplatū nimicū.

Mai multū nu putuse contele scöte din gura lui, cu totă silința ce și-o da, ca să-lu prindă cu minciuna. Elu una scia și una o dicea.

Neputându să afle nimica din cele ce doria, părăsi pe Marinu cu eugetulū, că cei doi amorezați își avuseră întâlnirea în altă parte.

Vedându-se Marinu singurū își făcū o săntă cruce de bucuriă, că a scăpatū teaférū din acésta afacere.

Inocențiu fū rechematū din ascundétorea lui.

Celū dintăiu lucru ce-lu făcū, scrisé unū biletū Augustei, în care îi spunea, că elu are cunoscința de cele ce i s'au întemplatū și o rugă să nu spună tată-lui sēu, că intrunirea lorū a fostū la Marinu, ca astfelū să cruce pre bunulū omū de neplăcerile, ce ar avé să îndure din partea contelui, îi mai scrisé, că precând va ceti biletulū elu va fi departe de castelū și își luă încă odată adio, asigurându-o că nu o va uita nicī când.

Terminându cu acestea se culcă, ea să-și pregătésca puterile pentru călătoria, ce avea să o facă în ziua următore.

Liniseea nopței întreruptă prin cele enarate se restabilī iarăși în satū și eroii nostri dormiau cu toți, unți visându amorū și fericire, iar alți rēsbunări teribile.

VII.

Trecuse unū timpū bunisorū dela cele întemplate în nöptea ultimă a întâlnirei lui Inocențiu cu Augusta.

Contele, după ce o amenințase cu câte și mai câte pedepse, o lăsă acum în pace, vedându, că ea nu răspunde nimicū, decâtū oftéză și se uită tristă la pământū.

Lucrurile își luaseră cursurile lorū în castelū și tóte erau ca și mai nainte.

Numai singurū Augusta nu mai era aceea, care fusese mai înainte.

Din inima ei perise și cea mai de pre urmă speranță, iar privindū la ruinile amorului și speranțelorū sale altă dată atâtū de dulci și fericite, din inima sa eșiau suspinuri dureröse și pre buzele sale alunecau amaréle cuvinte: „Perdutū, perdutū pentru totdeuna și eu încă mai trăescū, o nu, sum sătulă de o asemenea viétă, căci am sorbitū cupa cu veninū până în fundū“.

Acéstă stare melancolică îi sdruncinā sănătatea, astfelū că deveniau din ce în ce toțū mai rarī țilele, în carī să simția bine.

Contesa era tare îngrijată de sănătatea ficei sale. Vedea și dēnsa, că viéta ei să stinge pe ții ce merge, întocmai cum să stinge fitilulū unei lampe, cărcia îi lipsesce materia, din care suge puterea de a luminā.

Câte nu încercase duiósa mamă să facă, pentru a scöte din inima ficei sale acea durere care o consuma, însă tóte erau zădarnice, căci era prea târziu... bóla ei să agravase prea multă, încatū nicī puterea naturei nicī sciința medicilorū nu mai puteau ajutā nimica.

Contele le vedea tóte acestea și une-ori în inima lui se năseca o óre-care căință pentru cele ce făcuse, dar acésta nu finū multū, căci cu totulū alte lucruri ilu preocupau pre elū.

În țeră să petreceau lucruri interesante, lucruri, carī nu-i dau odichnă nicī nöptea să dörmă.

Cuvintele, ce Moșu Sandu le spuse iobagilorū pre când erau adunați în preajma bisericei, începeau a deveni fapte și asta neliniseea pre conte.

Pretutindenī erau mișcări însemnate... să începuse o luptă desperată între asupriți și asupritori, iar din munți și din câmpii echo ducea în depărtare refrenulū cuvintelorū: „Murimū mai bine 'n luptă cu gloria deplină, decâtū să fimū sclavi iară în vechiulū nostū pământū“.

Poporulū românū, care vécurī de-arēndulū a suferitū jugulū selăviei, care de vécurī era maltratată și sehingiuitū, acelu poporū, în care puternicii acelorū timpuri să sileau să stingă și înădușască și celū mai micū semnū de viétă: — era în lupta pentru drepturile sale, dovedindū lumei că cu totă vitrigitatea secolelorū, elu își păstrase cu scumpătate legea și dulcea lui limbă, iar suferințele îndurate, departe de a-lu slăbī și desbinā, ele l'au oțelitū, iau datū curagiu în lupta sfântă pentru libetate.

Nicī iobagi din comuna A... nu remăseseră înderētū... furia și tirānia, cu care îi amenința contele nu erau în stare să înădușască în ei dorulū de libetate.

Moșu Sandu își luă ciomagulū la mână și plecā

încet, încet cătră Blașiu, und' aveau să se întrunescă tribunii românilor și să proclame libertatea.

Era bătrânul Moșu Sandu, căci trecuse etatea de 70 de ani, dar când era vorba de cele ce se petreceau atunci, el se simțea destul de tânăr, pentru de o alergă acolo, unde toți românii cu inimă și râvnă de libertate alergau.

În fine memorabila zi a adunării românilor dela Blașiu trecuse și cei ce fuseseră delegați se reintorseră p'acasă, ca să spună celor ce iau trimesu isprăvile ce au făcută.

Era o frumoasă Duminecă din luna lui Maiu, locuitorii comunei A... îmbrăcați în hainele cele de sărbătore se strinseră iarăși cu toți în preajma bisericii, unde Moșu Sandu le spunea cu glas tare cele ce le aușise pre unde umblase.

— Asa e fraților — țise Moșu Sandu — jobăgia a fostă, dar astăzi, putem mulțami lui Dumnezeu, că s'a sfârșit. De azi încolo suntem și noi omeni cu drepturi, suntem stăpâni pre capul și pe bunul nostru. Acestea toate le-am aușit dela omenii aceia luminați, cari au luptat bărbătesc până ce ne-au scăpat de jugul, ce atâta timp ne-au ros umerii. Să urăm deci viață lungă celor ce au luptat pentru binele nostru, strigându cu toți „hura“!

Cei ce-lu ascultau pre Moșu Sandu erupseră într'ună puternică „hura!“ iar flăcăii de bucurie își aruncă pălăriile în sus.

Contele aușia acele strigăte, scia ce se petrece în sat și turba de mânie, dar nu avea curagiul să le dică nimic, pentru-că tocmai în acea zi primise și el scire, că de aci încolo iobăgia se desființază și fiece-care iobagă intră în drepturile unui cetățen al patriei.

Români și maghiari jucau hora înfrățirii pre câmpul libertății și se priviau ca unii ce sunt muni dela natură a vieții în frățietate pre pământul aceleiași patrii, pentru apărarea căreia atât unii cât și alții și-au jertfit sângele și avutul lor. Numai contelui T... nu-i conveniau toate acestea și de aceea nu mai avea astempără în castelul său.

Și avea cuvântă contele d'a fi nemulțamit, căci de aci înainte nu mai avea cine să-l lucre pe nimica moșia cea mare ce o posedă și nu mai avea dreptul se persecute ca mai nainte pre accia, cari îi munciau de dimineța până sera.

Locuitorii comunei A... erau acuma liberi și câtă erau dragile de dimineți ale verei îi aușiau mergându îndărătul boulenilor și trăgându la doine frumoase.

Nu le mai era temă de biciușca vătășilor ca mai nainte și ar fi fost amar de ghiriușul acela, care ar fi cutezat să le mai dică numai o singură vorbă.

În castelul nu mai era mișcarea aceea ce fusese

mai înainte, căci acuma numai nisece omeni săraci mai mergeau să munciască contelui ei și accia pe plată și de bună voie.

Rota norocului începuse a se întorce.

Nu era destul năcasu pentru contele cele ce se întemplantă până aci și avea să îndure acuma o lovitură și mai mare.

Augusta era pe patu de mai multă timp, fără speranță de a-lu mai părăsi.

Friedericu fusese chemat înapoi dela școlă spunându-se, că sorióra sa este pre calea d'a trece din viață.

În fine ora fatală sosi.

Contele, contesa și Friedericu steteau plângându la capul suferindei, care era aproape de agonia morții.

Ea își adnase toate puterile în ultimele momente și țise:

— Tată, iartă pre ficea ta pentru neplăcerile, ce ți-a făcut în viața ei și ultima rugămintă, ce mai am să-ți faci este, să nu crezi pre Inocențiu vinovată despre cele ce se întemplantă acum. Din contră trebuie compătimită, căci eu sum cauza multor nenorociri, ce elu a întemplantă, din momentul în care l'am făcută să me iubească. Elu nu e de vină, căci eu sum aceea, care am aprinsu focul iubirei în inima lui. Ei bine tată, nu e așa că D-ta me crezi și ilu crezi pre elu de nevinovată? Răspunde-mi așa este?

Contele plângea cu hohotu și nu putu dice decât „Da, da, ficea mea, te ertu și recunoscă nevinovăția lui Inocențiu, dar iartă și tu crușimea și nesocotinta tatălui teu!“

— Fii ertată bunul meu tată — țise iarăși Augusta cu o voce stinsă.

Nici nu termină muribunda cuvântul și un tânăr cu fața palidă intră pe ușă, — era Inocențiu.

Elu nici nu băgă în seamă pre cei ce se aflau în jurul muribunde și ca un smintit să repezi la pat și îngenunchia înainte Augustei, acoperindu-și fața plină de lacrimi.

— Inocențiu tu aici, ești tu într'adeveru sau este numai umbra ta.

— Da dragă, eu sum lângă tine, ah! nu mai cunosc tu pre acela, care ți-a jurat, că nu te va uită?

— O! ce fericire imi rezervă D-șeu în césul celu din urmă, ca să te mai pot vedé odată, scumpul meu Inocențiu.

Dicându acestea ea puse mâna într'ale lui Inocențiu și răsufându odată ușor sufletul ei candidu se ridică spre ceru rămânându-i mâna rece și fără de viață într'ale lui.

Ea se stinse!

Sufletul ei sbură la ceruri atât de ușor, încatu cei din jurul său, uimiți de scena ce se petrecea, nici nu observară, că ea nu mai este.

Inocențiu simți însă că mâna ei începe a se răci și sculându-se în picioare zise:

— Tu mórta și eu sê mai trăescă, ah! nu, nici odată!

Dicându acestea elu părăsi casa și fugi în fundul grădinei la chiosculu, unde petrecuse multe momente fericite cu Augusta.

Friedericu și contele alergară în urma lui dar era prea târziu, căci o detunătură de revolveru se auzi din direcțiunea, în care fugise elu.

Ajungându Friedericu și Contele la fața locului vădură, că nenorocitulă își rădicase viața.

Acastă scenă mișcă multu pre conte, încâtu de astădată își aduse bine aminte de marele păcatu, ce l'a făcutu repunându viața a doi tineri, cari altădată erau atâtu de veseli și de viați.

Vestea despre acestu duplu casu de mórte se lăfăi iute în satu și de aci în satele învecinate. Pretutindeni sê vedeau lacrimi în ochi, iar contele era blăstematu de toți aceia, cari sciau, că elu este cauza acestei îndoite nenorociri.

Înmormântarea li se făcu cu mare pompă și jale la ambi în aceeași ță și fură înmormențați în același mormentu. Satulu întregu și satele învecinate veniră sê jelăsă pre aceste doue victime ale amorului, cari fiindu opriți a vieții împreună în lume s'au unita prin mórte.

Aceste întâmplări sdruncinară multu sănătatea contesei, care dela mórtea ficei sale nu mai văduse țî bună.

Contele stetea țile întregi închisă în odaia sa neprimindă pre nimenea la dânsulu.

Dela unu timpu începuse a-și încecă durerea în bôuturi și acêsta era calea care îl ducea pre drumulu ruinei, căci precum mai înainte strîngea cu râvnă averea, așa începuse acum a prădă pe tôte părțile.

Nenorocirile începură a se ține lanțu de conte, căci preste puțină contesa îl părăsi, mergându acolo unde cu ceva mai înainte se dusesse Augusta.

Durerea ce îi rodea inima o doborîse la pământu.

Rêmânându contele singuru, pentru ea sê se distragă întreprinse călătoriu îndepărtate unde după ce-și mânecă o parte din avere muri în străinătate, nemângăiatu și neplânsu de nimenea.

După mórtea contelui moșteni Friedericu castelul și tótă averea rêmasă, dar acesta fiindu crescutu la orașă și dedatu a gustă din tôte vițuriile lumesci, vădându-se în posesiunea unei averi înceă destulu de frumôsă, nu-și bătea capulu, ca sê mai adune, ei din contră elu făcea pradă și mai mare decâtu tatălă sêu.

Castelulu deveni localulu baluriloră și alu soareloru și pretinî nici când nu se curmau.

Apucatu odată pe calea acêsta Friedericu nu stăpâni multu averea rêmasă dela tatălă sêu, căci ca-

pitalulu, adunatu de pre spinarea nefericitoru iobagi de odinióră, nu era agonisitu prin munca lui și banulu nemuncitu sê prădéză mai iute ca celu ce cu greutate și cu ostenelă l'ai adunatu.

Astfelu mergându trebile Friedericu părăsi într'una din țile castelulu luându cu sine aceea ce i se mai cuvenia după-ce creditorii își luaseră fiește-care partea lui.

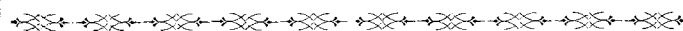
* * *

Dela plecarea contelui Friedericu din castelu nu mai locui în elu nici unu nobilu.

Splendórea lui de odinióră s'a stersu, încâtu pare-că nici urmele ei nu au mai rêmasă.

Numai turnulu celu înaltu mai reamintescă bêtărănilor vremurile cele vitrige și suferințele îndurate în tinerețele lor; iar în locul unde fură înmormențați Inocențiu și Augusta este acumă o poeniță frumôsă numită „*Poiana dorului*“.

Bêtărăni mai povestescă înceă și astăzi multe despre acelă castelu și de câte-ori sfârșescă poveștile loră dicu: „*Așa rêsplătesce Dumnezeu pécatele domnescă*“.

Unu adevărü...

Pentru-ce mai sperămü ore

Țile mari și țile bune

Decă tôte 'n astă lume

Suntă numai deșertăciune ?

Pentru-ce ne batemü capulu

Cu mulțimi, mulțimi de gânduri.

Când destinulu nostru este

Unu cosciugü din patru scânduri ?

Pentru-ce atăta trudă

Și atăta asudóre,

Precând vieța noastră este

Num'o punte trecătoare ?

Omulu, ce țî și nopte

Alergă după fericeire

Spune, 'n capëtulu vieții

Care e a ta menire ?

Mintea noastră chipzuesce,

Inima mereu ne 'ndrumă.

Până ce sub gila rece

Ne prefăcemü toți în humă.

Iată care e menirea.

Ce-o avemü pre astă lume:

Astăzi suntemü mari, puternici.

Mâne tôte'sü numai spume.

De aceea individe

În totü cêsulü te gândescă

Și prin fapte caritabili

Altă vieță-ți pregătesce !

T. Simtionü.

Jocul sortii.

— Fragmentă din o întâmplare adevărată. —

după Schiller.

Aloisiu de G... a fost fiul unui cetățean cu poziția înaltă din serviciul... ieu și germent fericitului său geniu prin educațiunea lui liberală se dezvoltară de timpuriu. Încă în etate fragedă, dar provădută cu cunoștințe frumoase, păși în serviciul militar, unde fu cunoscută de domnitorul țerei sale de ună june de mari merite și încă de mai mari speranțe. G... era în focul junetei, principele asemenea. G... era resolut, întreprinzător, principele, carele încă era astfel, iubia atari caractere. Prin o dosă bogată de umor și prin bogăția cunoștințelor sale G... a inspiră pre cei din jurul său și a înveseli prin vialitatea lui ori și ce societate, în care se amesteca.

Principele se pricepea a prețui virtuțile, pe care însuși le poședea. Totul ce întreprindea G... — chiar și glumele lui — aveau lustru de un mare; piedeci nu-lu înspăimântau și nici o întorsătură nenorocită nu era în stare a-lu descuraja. Valoarea acestor calități o rădica figura recomandabilă, tipul complet și de o sănătate înfloritoare, puterea herculică și spiritul lui desceptu. Înfașurarea, mersul și făptura lui erau de o adevărată măiestrie naturală însoțită de o modestia nobilă. Principele era încântat de aceste însușiri ale acestui tinăr.

Egalitatea țetăței, armonia înclinărilor și caracterele lor făcură, de ei legară între dênși o amiciție perfectă și se inbiau cu pasiune. G... sbura din unu oficiu în altul.

Cu o celeritate miraculoasă îi înfloria norocul, pentru-că creatorul aceluia, era amicul său pasionat. Încă nu era de 22 de ani, când se vedea pe o înălțime, cu carea chiar și cei mai norocoși își încheie cariera. Dar activul său spirit nu putea pausă multă în sinul unei deșertăciuni zădarnice, nici a se îndestulă cu urmările lucitoare ale unei măririi, pentru a a cărei întrebunțare rezonabilă se simția destul de curajos și tare. Până când principele alerga după desfătări, tinărul favorit se îngropa între acte și cărți și se dedica ocupațiilor cu diligență de fier, așa că în urmă ori și ce afacere, ce era de ceva însemnătate, trecea prin mâinile lui. Acesta activitate neobosită îl rădica în scurtă timp la rangul de primă consiliară și ministru și în fine ajunse ocârmuitorul principelui său. Acum nu mai era nici o cale către principe decât prin el. El distribuia toate oficiile și demnitățile și toate soldurile se primeau din mâinile lui.

G... se avântase prea de tinăr și cu pași prea răpedi la acesta înălțime, spre a gustă din ea

cu cumpetă. Înălțimea, în carea se vedea, îi măguli ambițiunea; modestia îl părăsi îndată ce-și ajunse ultimul scop al dorințelor sale. Prea umila subordinațiune, ce i se presta de către căpcteniile țerei, de către toți, care îl întreceau atât de mult prin nascere, reputațiune și bogăție — dicit — subordinațiunea ce i se presta lui — ună june — de către chiar bătrâni încărunțiți i gâdali trufia și puterea nemărginită, ce o poședea, produse în natura lui încredere, superbă și duritate pecătosoasă, care a rămasă ca o trăsură caracteristică în el prin toate fazele norocului său. Nici un serviciu nu era așa de înalt, greu și mare, ca amiceii săi să nu-lu fi putut dobândi și purtă; dar inimiceii lui trebuiau să tremure; căci cu cât era mai liberal în bunăvoință, cu atâta era mai fără cumpetă în răsbunare. Autoritatea și-o folosia mai puțin de a să înavuși pre sine însuși, decât pentru a face pre alții fericiti, care apoi se i se închine ca creatorului binelui lor; dar atari subiecte și le alegea după capriș și nu după dreptate. Prin o manieră de tot trufășă și dispunătoare înstrăina dela sine chiar și pre aceia, care i deobligase mai mult, așa că în urmă toți rivali și cei ce-lu invidiau în ascuns i se prefăcură în toți atâți dușmani neimpăcați.

Intre aceia, care cu ochi jalosi și invidiosi pândiau toți pașii lui și în ascuns îi pregăteau răsturnarea era unu conte piemontesă din suita principelui, Ioseph Martinengo, pre care însuși G... îl vîrîse în postul său, ca pe o creatură inocentă și adictă lui, cu scopă de a-lu lăsa să-i ocupe locul la distragerile principelui său, de care loc începuse a se disgustă și-lu închimba mai bucuros cu o ocupațiune mai serioasă. Fiindu-că considera pe acest om de o creatură a mânilor sale, pe care îndată ce numai iar plesni prin minte, ar pute-o arunca iarăși în nimica, de unde îl scosesă așa se credea asecurat de el și prin acea cădu în totă acea-și erore, pe care o comisesse Richelieu lăsându lui Ludovică al 13-lea pe junele le Grand de jucăreia. Deosebirea a fostă, că el nu avea a pută corege această erore ca Richelieu, fiind-că inimicul lui era mai rafinat, decât acela cu care avusă a se luptă ministrul francesă. Martinengo, în loc de a se mândri cu norocul său și pre binefăcătorul său alu face să simțescă, că acum nu mai are lipsă de el, el se îngrijă cu totă sirguința a susține aparițiunea dependinței lui și cu o umilire fățurită a se alipi totă mai tare de creatorul fericirii sale. De altă parte însă nu întrelăsa a folosi cu scrupulositate imprejurarea, ce i-o procurase oficiul său, de a fi mai adeseori în jurul principelui și a i se face acestuia încetul cu încetul necesară și indispensabilă. Preste puțină timp cunoscea el pre deplină simțemintele domnului său, spioasne toate

căile cătră încrederea acestuia și se furișă pe neobservate în favorul lui. Tôte măiestriile, ce le pôte escugetă o minte ageră și rafinată, fură folosite de cătră acestu italianu, care pentru ajungerea scopului nu se genă nici de mijlocele cele mai triviale. Fiindcă elu scia bine, că nicăiri nu are omulă mai mare trebuință de unu călăuză și de unu ajutoru, ca pe calea defaimărei, și că nu este nimicū mai îndreptățitu la încrederea oreui, ca cunoscerea și ținerea în secretu a păcateloră acleuia: astfel desceptă în principe atari pasiuni, cari până acuma nu se observă în elu și apoi i se oferă de omū de încredere și de mână de ajutoru. Ilu încureă în atari păcate, ce nu suferă martori și prin acésta ilu deprinse pe neobservate a-i conrede secrete, dela cari unu alu treilea trebuia să fiă eschisū. Astfel reuși în fine a-și clădi pe ruinarea principelui planulū sēu rușinosū și pentru-că secretulū era aici unu mijlocū de frunte, astfel căstigă elu inima principelui, înainte barem de a visă G

E de miratū, că o schimbare atâta de esențială s'a strecuratū neobservată de G . . . fiind-că elu era cu multū mai sigurū de valórea sa, decâtu numai sē-și cugete de rivalū pe unu omū ca Martinengo, carele acuma sē credea destulū de capace, de a răpi pe contrariulū sēu din aésta siguritate superbă prin órecare neprecugetare. Cea-ce a făcutū pre mîi înainte de elu a luneca pre câmpulū luciu alū favórei prințiare, aceea i-o cășună și lui G . . . — prea marea încredere în sineși. Pe elu nu-lu neliniseau încrederele secrete între Martinengo și domnulū sēu. Elu ceda bucurosū unui parvenitū unū norocū, ce în inima sa ilu desprețuia și carele nici când nu ia fostū ținta aspirațiuniloră sale. Amiciția principelui, numai pentru că-i putū pregăti calea la cea mai supremă putere, a avutū órecare hazū pentru elu și cu nepăsare lasă sē cadă de sub elu scara, îndată ce-lū ajutase până la înălțimea dorită.

(Va urmă.)

Literatură poporală.

George și cu Iosifū.

Baladă.

Audiți voi iubiti frați!
 Stați în locū și învetați:
 Cine credința nu ține
 Nice când nu umblă bine.
 Pildă voue sē vă fie,
 Frați Iosifū cu Georgie!
 Frați Iosifū cu Georgie
 Pentr'o brazdă de moșie
 Amândoi că se sfădea,

Pace 'ntre ei nu avea.
 Iosifū era celū mai mare,
 Celū mai mare și mai tare.
 Elū credința nu avea,
 Cătră George așa dicea:
 „Alelei frate Georgie,
 „Deși-mă ești tu frate mie,
 „Nu scii tu măi frate bine,
 „Ce voescū sē faci cu tine?
 „Că eu nu m'oiu aședă,
 „Până sânge țt-oiu vêrsă;
 „Nice nu m'oiu omeri,
 „Până ce te-oiu omori;
 „Nice nu m'oiu ostoid,
 „Până ce nu te-oiu junghid
 „Astădă, eu cu mână mea!
 Inse George mititelū
 Stăpânia credința'n elū.
 Elū din graiu așa grăia,
 Cătră Iosifū elū dicea:
 „Mei frate Iosife mare,
 „Mei frate Iosife tare.
 „Nu scii tu măi frate bine,
 „Că sum unū sânge cu tine?
 „Că n'a lăsatū Dumnețeu —
 „Domnulū meu și domnulū teu —
 „Sē omori pre frate teu!
 „Nu gândi totū la păcate,
 „Sē blemū frate mai departe.
 „Vino frate după mine,
 „Sē-ți aretū frate o minune.
 „Pe termure,
 „De Dunăre,
 „Este-o sântă mănăstire,
 „Cu cărți multe și-o psaltire
 „Și iarăși c'o sântă carte,
 „Cu totū felulū de păcate
 „Și ne'omū rugă cu dreptate,
 „Ca Dumnețeu sē ne-arete:
 „Că a face strâmbătate,
 „Nici la străinū nu sē cade.
 Și-amēndoi că se pornia,
 La Dunăre sē ducea;
 Lungă cale ei mergea,
 La mănăstire sosia,
 Mănăstirea-o deschidea,
 Cartea sântă o zăria.
 Și cartea se deschidea,
 Cătră dînșū ea dicea:
 „Alelei, voi iubiti frați,
 „Dela o maică plecați,
 „Dintr'unū leagănū legănați,
 „Dintr'o țitū săturați!

„Ce lucru-i mei frați pre voi,
 „De ve certăți amēndoi? —
 Iosifū tōte le vedea,
 Dară totuși nu credea —
 Cătră George-așa dīcea:
 „Eu vėdū George că nu-i bine,
 „Ce vreu sē facū eu cu tine.
 „Dar totū nu m'oiu așēdă,
 „Până sänge ți-oiu vėrsă;
 „Nice nu m'oiu omeni,
 „Până nu te-oiu omori,
 „Nice nu m'oiu ostoidă,
 „Până nu te voiu junghidă,
 „Astăfī, eu cu mâna mea!
 Însē George mititelū,
 Stăpānia credința 'n elū.
 Cătră Iosifū sē 'ntorcea,
 Cătră elū așa dīcea:
 „Mei frate Iosife mare,
 „Mei frate Iosife tare,
 „Nu scii tu, mei frate bine,
 „Că sum unū sänge cu tine?
 nCă n'o lāsātū Dumneḃeu —
 „Domnulū meu și Domnulū teu —
 „Sē omori pre frate teu.
 „Nu mai gāndi la păcate,
 „Mai blēmū frate mai departe.
 „Haida frate după mine,
 „Sē-ți mai arētū o mīmine.
 „Pre cestū vėrfū de munte 'naltū,
 „Este-unū pālținașū uscatū,
 „De o stāncă răḃimatū,
 „Septē anī n'a înfrunḃitū,
 „Sēde uscatū și 'ncreḃitū.
 „Și ne'omū rugă cu dreptate,
 „Ca Dumneḃeu sē ne-arate,
 „Că a face strāmbătate,
 „Nici la strāinū nu sē cade.
 Și-amēndoi că sē prindea,
 Susū pre munte se suidă,
 Și la pālținașū sosia.
 Dac'acolo ajungia,
 George josū ingenunchia
 Și lui Dḃeu slujia.
 Sē ruga, precum scia,
 Dḃeu ruga-i primia,
 Căci credința o ținea,
 Paltinulū totū înfrunḃia,
 Din piatră apă curgia;
 Iosifū totū nu mai credea,
 Barem bine elū vedea,
 Că pālținulū înfrunḃia
 Și din stāncă isvorია:

Apa bună eă sē bea.
 Iosifū din graiu că grāia:
 Eu vėdū George că nu-i bine,
 Ce vreu sē facti eu cu tine.
 Dar totū nu mo-iu așēdă,
 Până sänge ți-oiu vėrsă;
 Că eu nu mo-iu omeni,
 Până nu te-oiu omori,
 Nice nu mo-iu ostoidă,
 Până nu te voiu junghidă
 Astăfī, eu cu mâna mea.
 Elū atuncī cuḃitū scotea
 Și pre George injunghia.
 În genunchi George cadea,
 Sāngele ilū năpădia;
 Mānile pālmi le punea
 Și din graiu așa dīcea:
 „Domne Dḃeulū meu,
 „Iartă-lū tu pre frate meu,
 „C'a lucratū destulū de rėu,
 „C'a versatū sāngele meu! —
 Iosifū nici nu l'a 'ngropatū,
 Numui josū că la lāsātū,
 Sē-lū porte cānți prin satū. —
 Doi drumarī pre drumū trecea,
 Pre George mortū ilū gāșia,
 Drumarū grōpă-i făcea,
 Copērsēu mândru-i gāșia
 Și pre George l'a 'ngropatū
 Și Dḃeu l'a iertatū.
 L'a 'ngropatū ca p'unū creḃtinū
 La umbra celui paltinū,
 Lāngă stāncă cea de pētră,
 Ca Iosifū sē nu-lū mai vadă.
 Căḃi drumarī pre drumū trecea,
 Toḃi sub pālținū sē umbria
 Și din piatră apă bea
 Și pre George-lū pomenea.
 Dară Iosifū ce făcea?
 Totū prin munți sē rătăcia
 Și prin sate nu venia,
 Păcatulū tare-lū rodea,
 Sufletulū că i-lū muncia.
 L'a muncitū, muncitū mereu,
 Până'n urmă Dḃeu
 Poruncit'a ca sē móră,
 Mórte grosnică de-amară.
 Pe piciorē s'a uscatū
 Până mortū josū a picatū:
 Sufletulū și l'a perdutū,
 Căci pre frate-a omoritū.

Culēsă prin Iacobū Ōnea,
 directorū normalū.

Din caracterele lui La Bruyère.

Comunicate în românește de I. Barițiu.

(Urmare și fine).

Suntă unele sentimente mari, anumite fapte nobile și înălțate, pe cari avem a le mulțumi mai puțin puterii spiritului nostru, decâtă bunătăței temperamentului nostru.

—x—

Nu există în lume unu ecescu mai frumos, decâtă acela ală recunoștinței.

—x—

Trebue ca cineva să fiă forte lipsitu de spirit, dacă amorul, răutatea, lipsa nălă facu s'elă afe.

—x—

Suntă locuri, pe cari le admirăm, suntă altele, cari ne atingă și unde ne ar plăce să trăim.

—x—

Mi se pare, că depindem de locuri prin spirit, umor, pasiune, gust și sentimente.

—x—

Numai cei, cari facu bine, ar merită să fiă invidiați, dacă nu ar fi unu altu lucru și mai bun de făcut, care e de a face și mai multă bine; e o dulce răsbunare cătră aceia, cari ne dau acea geloșă.

—x—

Unu se tereseu de a iubi și a face versuri, ca și de două slăbiciuni, pe cari se temă să le recunoască, una a inimei și alta a spiritului.

—x—

Suntă câteodată în decursul vieței plăceri atâtă de scumpe și legături atâtă de tinerești, pe cari ni le oprescu, încâtă e fireseu, ca să dorim celă puțină, ca ele să fie permise: astfel de încântări mari nu potă fi întrecute, decâtă prin aceea de a sei să renunți prin virtute.

—x—

Unu caracteru cătu se pôte de secu e acela de a nu avé nici unulu.

—x—

E rolulu unui prostu de a fi inoportun: unu omu abilu simte dacă e binevenitu sau că e uricios; elu scie să dispară în momentul care precede acelaia, care ar fi prea multă în vre-o parte ore-care.

—x—

Celu ce face pe omeni să ridă nu reușese de ordinaru ca să se facă și stimatu.

—x—

E o mare miserie de a nu avé destulă spirită pentru de a vorbi bine, nici atâtă judecată ca să tac. Aci se află principiulu ort-e-rei impertinente.

—x—

A nu puté suportă tôte caracterele urite, de cari lumea e plină, nu arată unu caracteru prea tare: în comerțu avem trebuință de piese de aur și de aramă.

—x—

A trăi cu omeni cari suntă certați și ale căroru plângeru reciproce trebue să le ascultă și deoparte și de altă, acesta însemnează cătu a nu mai eși din sala tribunalului și a ascultă de dimineața până sera a se pledă și a vorbi în procesu.

—x—

Unu socru își iubese pe ginere și pe noră. O sócră își iubese ginerele, nu iubese însă de locu pe nora sa. Totulu e reciproc.

—x—

Toți cei ce suntă cu merite să simtu, să discernu, se devin reciproc: dacă voesc să fi stimatu, trebue să trăese cu persone stimabile.

—x—

A-și bate jocu de omeni de spirită e predilecția celor prosti; ei joca în lume rolulu, ce-lu au nebuni de curte, ceea ce o dicu fără consecență.

—x—

Mi se pare, că lucrurile se spună cu multă mai fine, decâtă cum se potă serie.

Diverse.

Cabinetulu Szapary a cădutu. Causa căderii a fostu desbinarea iscaia în sinulu partidei liberale pentru introducerea căsătoriei civile ca obligatōre, carea cestiune n'a primitu aprobarea din partea corōnei. La această cădere a contribuitu și clica tisaistă precum și încureătura produsă prin afacerea Hentzi. Cu conducerea interimală a afacerilor s'a încredințatu cabinetulu de mai nainte. Cine va fi următorulu lui Szapary nu se scie. Foile spună, că cu formarea noului cabinetu va fi încredințatu fostulu ministru de finanțe Wekerle, care probabilu va purtă acestu portofoliu și în noul cabinetu. Asemenea se susține că în cabinetulu celu nou voru fi toți ministri vechi afară de Szapary dacă corōna nu va respinge resolvirea cestiunilor bisericesci în sensu liberalu, dacă o va respinge atunci Wekerle, Szilágyi, Csáky și Bethlen se voru retrage dela ministeriu.

Afacerea Hentzi. Reuniunea regnicolară a honvedilor a rădicatu în Buda unu monumentu în onōrea honvedilor căduți la an. 1849 cu ocașiunea asaltului cetățit Buda. Președințele reuniunii a invitată la desvélirea acestui monumentu parlamentulu și armata comună. Armata comună a primitu invitarea și a promisă a depune și o cunună cerându în schimb, ca și honvedii se încoroneze monumentulu lui Hentzi — generalu austriacu, care s'a luptatu pentru sufocarea revoluțiunii și care e îngropat în Buda — ca așa să se facă pace între armată și Unguri. Parlamentulu însă la această invitare a devenitu teatrulu unui scandalu. Opoziția sub cuventu, că a încunună monumentulu lui Hentzi ar fi o rușine și o umilire ne mai pomenită pentru națiunea maghiară, a făcutu totu ce i-a fostu cu puțință, ca să se zădărnicescă acestu lucru, ceea ce i-a și succedut, căci presidentulu reuniunii amintite a amânatu esecntarea desvélirii monumentulu din cestiune.

Procese de presă. Procesul, ce s'a intentat d-lui Dr. Vasile Lucaciu pentru delictul de presă comis prin publicarea programei adunării dela Șișești, a avut loc în 12 Novembre n. c. în orașul Dobrița. Pertractarea a condus-o președintele de tribunal Dr. Igyártó Sándor, iar acușatiunea a ținută-o procurorul suprem Cserna Vince. Pre acuzat d-lu apărătorul d-lu avocat Coroianu din Clușiu. Acusatul în limba română, iar apărătorul în limba magiară au condus apărarea cu o dibăciă admirabilă. Mulți români au luat parte la acēsta pertractare. Resultatul pertractării a fost, că d-lu Lucaciu a fost condamnat cu unanimitate de voturi la unu an închisore de stat și 500 fl. amendă banală precum și la suportarea speselor procesuale în sumă de 49 fl. Apărătorul a insinuat recursu de nulitate.

Procesul de presă intentat d-lui Iustinu Ardeleanu s'a pertractat de tribunalul din Oradea-mare și acusatul a fost condamnat la 12 zile închisore. Mai este a se pertracta procesul de presă intentat contra d-lui Eugen Brote, proprietariul „Institutului tipografic“ din Sibiu, unde a apărut memorandul și în contra lui A. Balteșu, redactorul Tribunei și Ioanu Popa Neșu pentru articolul apărut în Tribuna „Cu aceleasi arme“. Procuratura din Clușiu a pornit procesu pentru agitația și în contra răspânditorilor memorandului și a replicii.

Respunsu la replică. „Budapesti Hirlap“ aduce scirea, că tinerimea magiară dela universitatea din Budapesta și-a alesu o comisiune de 5 membri, care este însărcinată cu adunarea materialului pentru a răspunde la replica junimei academice române.

Alegerea metropolitului din Blașiu. După mörtea regretatului Metropolit Vancea a fostu o temere generală, că dreptul de alegere pentru acēsta funcțiune sacră și înaltă se va casă. Pentru acea „Unirea“ din Blașiu într'unu cielu de artici cu o dibăciă neintrecută a arctat până la evidentă, că acēstu drept este nealienabil și nedespărțit de Mitropolia Blașiiului. Toți ascēptam cu nerăbdare sfirsitul acēstui lucru, când numita fōiă în numărul seu 45 ne aduce imbucurătore scire, că la pași făcuți din partea capitulului din Blașiu în acēsta direcțiune atātu Maiestatea Sa cătu și guvernul și alți factori importanți sunt prelângă dreptul de alegere de Mitropolit și că prin urmare dreptul acēsta este asigurat.

Redactoru nou. D-lu Nicolae Ivanu, redactorul Telegrafului Român din Sibiu, strămutându-se ca administratoru protopresbiteral la Alba-Julia și-a luat remasu bun dela cetitori acēstei foi, iar în locul d-sale a fostu chiamată la redactarea foiei d-lu Silvestru Moldovanu fostu profesor în Brașov și în urmă funcționar la banca „Arieșana“ din Turda. Dorim succesu noului redactor!

Retragerea banilor vechi de argint. În urma unei ordinațiuni ministeriale monedele vechi valuta convențională se voru primi la casele statului în valōrea de ađi numai până la finea anului curent. După terminul acēsta ele se voru răscumpără numai prin monetăriile statului, cari însă voru plăti numai valōrea argintului. Perderea în acēstu casu va fi însemnată.

Inaltul mintsteru de culte a aprobatu *Cartea de cetire* pentru școlele primare de George Zaharia învătătoru. Partea primă pentru anul alu 3-lea de școlă legată 24 cr., partea a doua pentru anul alu 4-lea și a-lu 5-lea de școlă legată 28 cr. se pōte procură dela Enricu Zeidner libraru în Brașov.

Ștefăniță Vodă, piesa teatrală a d-lui Iosifu Vulcanu, redactorul Familiei, a fostu reprezentată pe scena teatrului din Bucuresci și a produsu unu efectu escelent. Autorul fiindu de față la acēsta reprezentația a fostu viu aplaudat și la urmă surprinsu cu o cunună prea frumoasă.

Catedră de limba română se va deschide la universitatea din Lipsca. Cursurile voru fi făcute de savantulu profesor Weigand.

Alegerea de rectoru la universitatea din Bucuresci s'a intimplat Dumineca în 30 Octombrie. La alegere au votat 44 profesori și au obținut d-lu Titu Maiorescu 26 voturi, d-lu Constantin Dimitrescu 22, d-lu B. P. Hașdeu 19, alți profesori au întrunitu mai puține. Ministrul va confirmă din cei trei profesori pre unulu de rector și mai probabil, că acela va fi d-lu T. Maiorescu. Fostulu rector Al. Orescu, fiindu înaintat în etate, s'a retrasu în pensiune.

Resboiu diplomaticu. Grecia a declarat României resboiu diplomaticu. Causa la acēsta este afacerea moscenirei Zappa. Anume unu grec bogat stabilitu în România cu numele Vanghelie Zappa mori acum câțiva ani și lăsa usufructul averei sale nepotului seu Constantinu Zappa cu obligațiunea, ca acēsta să transmită după mörtea sa totă averea unei instituțiuni culturale din Grecia. Acum căteva luni murind și Constantinu Zappa se născu cestiunea punerei în esecțiune a testamentului. Guvernul greceseu a pretinsu averea acēsta pentru societatea greceseu Olimpia, guvernul român însu a vędutu acēsta cestiune ca una, ce e a se regulă de cătră tribunalele țerei cu atātu mai vęrtos, fiindu că testamentul este atacat și de unu șiru de moștenitori colaterali. Guvernul greceseu a pretinsu transpunerea acēstei afaceri pe teren diplomaticu. Guvernul român nu a primitu acēsta pretensiune, ci totu lucrul la transpusu tribunalului, din care motivu Grecia a întrerupt legăturile diplomatice cu România. Pentru regularea acēstei afaceri ministeriul afacerilor străine din România pregătesce o „Carte verde“, care va cuprinde între altele și nisce fōrte interesante consultațiuni ale unor eminenti jurisconsulți străini. Acēști jurisconsulți suutu *D-mulu de Gneist*, profesor de drept la facultatea din Berlin și consilier de stat, *D-lu Charles Waeste* din Bruxelles, avocat, membru alu camerei reprezentanților, ministru de stat, fostu ministru alu justiției și șefulu partidului catolic în parlamentul belgian și *D-lu Louis Renault*, profesor de dreptu internațional la facultatea de drept din Paris și la școlă liberă de sciințe politice, membru alu institutului de dreptu internațional. Toți acēști jurisconsulți fiindu consultați s'au pronunțat într'unu chip, care dă dreptate României în conflictul, ce are cu Grecia.

Cardinali noi. Papa în sedința proximă a consistoriului papal va numi 8 cardinali noi. Sē susține că noi numiți cardinali voru fi: nunciulu papal din Viena și cel din Madrida, doi episcopi francezi

și alți doi episcopi italieni, metropolitul german Knopp și primatele Ungariei Vaszary.

De președinte al Statelor unite din America s'a ales *Cleveland*, care din 444 de voturi a înfrunțat 227 contra 135 ale lui Harisson și 32 ale lui Wheaver.

Constituire. Societatea academică „Junimea” din Cernăuți, în ședința ei generală din 5 Novembre 1892 s'a constituită în următorul mod: **Presidentul:** Alesandru Popoviciu, stud. iur.; **vice-presidentul:** Rem S. Sbicra, stud. iur.; **secretarul I.:** Radu cav. de Grigorcea, stud. iur.; **secretarul II.:** Dorimedont Popovici, stud. iur.; **cassarul:** Carol Hartingh, stud. iur.; **controlorul:** Corneliu de Tarnovietchi, stud. iur.; **bibliotecarul:** George Toma, stud. iur.; **economul:** Victor Polonicu, stud. iur.

Cronică locală.

Intru amintirea iubiților reposați. Cu ocaziunea trecerii din viață a căpitanului pensionat Vasile Popițianu d-lu Ioan Margineanu, căpitanu ces. reg. în pensiuie cu locuința în Ragla a depus la institutul de creditu „Bistrițiana” o sumă de 10 fl. v. a. cu o cărticică specială sub numirea „*Cunună intru amintirea iubiților decedați*” cu scopul, ca la timpul seu, dacă aceta ideeă ar află imitatori să se creieze ună fondū, din care, — dacă se va spori la o sumă mai mare — să se pōtă dă ajutore la copilițe române lipsite, cari arū cercetă vre-o școlă de fetițe din Bistriță. D-sa ne comunică, că convenindū apoi cu mai mulți domni și dōmne după o consultare mai aprofundată asupra acestei afaceri și însuflețindu-se cu toți de aceta ideeă, a reusitū a mijloci de s'a constituitū unū comitetū provisorū de dame constatōtorū din dōmna Ranta ca presidentă, dōmna Ciuta, Hângănuțū și Triponū ca membre, însăreținându-se dōmna presidentă a primii spre păstrare cărticica amintită mai susū și a încasă pre venitorū eventualele sume, ce arū încurge pentru acestū scopū. Totū cu aceta ocaziune, ne comunică, că a sulevatū ideeă de a se înființă aici în Bistriță și o reuniune de femei și că are firma speranță, că în curundū vomū fi norocoști a auđi glasulū damelorō nōstre conchemāndū societatea romānă de ambe sexele la adunarea constituantă a reuniunei femeilorō romāne din Bistriță și jurū și în legătură cu aceta la desbaterea statutelorū și a altorū afaceri privitorē la aceta afacere.

Ne bucurāmū de aceta norocoșă ideeă și ne-amū bucurā și mai multū, dacă amū vedē-o realizată. Avemū însă speranță, că damele nōstre nu vorū între-lāsă a se angajā cu bucuriā la o lucrare atātū de binecuventată și vorū stārui din resputeri, ca o ideeă atātū de salutară să nu apunā ci să se familiarizeze și să se punā în praxă cātū mai curundū. Dlū capitanū Margineanu unū barbatū de valoare, care de cānd este, nu a avutū altū idealū mai sublimū decātū înaintarea și prosperarea poporului seu, pentru care a jertfitū și jertfesece cea mai mare parte din avutulū seu, meritā din partea nōstră tōtă recunoștința și dorimū, că Ddeu să-lū țină, ca cātū mai curundū să-și vadā realizată aceta fericită ideeă.

Casă de mōrte. În 14 a lunei curente a repositatū în flōrea bărbăției Dr. Carolū Connert, celū mai de frunte și poporalū medicu din locū.

„*Bistrițiana*” Institutulū de creditū din locū în urma mōrții căpitanului Vasiliu Popițianū, care funcționase la acestū institutū ca cassarū, și-a completatū biroulū prin alegerea d-lui Leonū Mānăstireanu, economū la spitalulū comitatensū din locū.

Necrologū. Subscrișir cu inima frāntă de durere aducū la cunoșcință cōnsāngenilorō, prietinelorō și cunoscuțilorō tristulū anunțu, cumcā **Basiliiu Popițianū**, căpitanū ces. reg. pens., possessorū a crucei pentru merite militare cu decorațiunea de resbelū, a medailiei pentru resbelū și a crucei pentru serviciulū militarū, membru altū „*Asociațiunii Transilvane*,” acționariu și cassariu la institutulū de creditū și economū „*Bistrițiana*”, după unā lungū și greu morbū își dede blāndulū seu sufletū în mānile Creatoriului la 28 Octombrelū 1892 la 2 ore p. m. în alū 59-lea anū alū vieței și în alū 15-lea alū fericitei sale căsătorii.

Rēmășițele pāmēnteser s'au aședatū spre odichna eternă în cīmīterulū romano-catholicū din locū Duminecā la 30 Octombrelū 1892 la 2 ore p. m.

Sānta liturgie intru rēpausulū sufletului seu s'a celebratū în 31 Octombrelū 1892 la 9 ore dimineța în beserica romānă gr.-cath. din Bistriță. În deplānge soția *Anastasia Popițianū* nāscută *Manu* și fi *Vasilie* și *Cornelia*. Fie-i țerina ușorā și memoria eretnă!

Hymen. D-lū *George Matheiu*, factorulū tipografiei Orendi în 12 n. c. s'a cununatū cu dșōra *Luisa Schuster*. D-lū *Corneliu Munteanu* în Abrudū se va cununā cu dșōra *Aurora Aurelia Corcheșū* în 20 a l. c. în biserica gr. cat. din Cāmpeni. Felicitā-rile nōstre!

Numērulū de fațā a întârziatū din motivū, că redactorulū a fostū depārtatū de acasā mai multū timpū.

POSTA REDACȚIUNEL.

E. V. C. în Abrudū. S'a espedatū. Mulțamită.
V. în Năsăudū. Vomū întrebuință-o.
Unū locū de curd pentru copii etc. Indatā ce vomū dispune de spatū. Ce ni-ai promisū acceptāmū.
La Tebea în Cīmīterū. Amū primitū totū ce ni-ai trāmisū. *Precum blānda lună-apare.* S'a publicatū odatā în foia nōstră. Preste celelalte ne vomū pronunță mai târđiu.
Budapesta. S'a pusū în cursū.
I. P. în Aradū. Amū luatū spre sciință.

AVISŪ. *Novela „Pecate domnesci” scrisă de tinerulū T. Simționū și publicată în revista nōstră a apārutū și în edițiune separată și se vinde esemplarulū cu 30 cr. + 5 portulū postalū. Venitulū curatū este destinatū pentru fondulū „Asociațiunei transilvane”.*

Atragemū deosebita atențiune a on. publicū cetitorū asupra acestei interesante novele și sperāmū că în vederea frumosului scopū ce-lū urmāresce tinerulū autorū on. publicū cetitorū nu va hesita de a-lū încuraja.

Autorulū intenționāndū a face pe la sfērșitulū lui Decembrelū o dare de sēmā publică preste venitulū, onoratulū publicū cetitorū e rugatū să grābescā cu comāndele lui binevoitōre. — Comāndele să se adreseze la tipografa Carolū Orendi și la Redacțiunea nōstră. — La comānde mai mari să va da rabatulū cuvenitū.